

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ 04255/๒18๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
เลขที่ 473 หมู่ที่ 2 ถนนมะลิวัลย์ ตำบลบ้านทุ่ม
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

5 มิถุนายน 2562

เรื่อง ประชาสัมพันธ์การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ สายงานบริหารการศึกษา สายงานบริหารสถานศึกษา และ
สายงานการสอน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

อ้างถึง 1. หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว 12 ลงวันที่ 7 กันยายน 2561
2. หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว 17 ลงวันที่ 30 กันยายน 2552

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ 04009/ว3262
ลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2562 จำนวน 1 ชุด

ด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความประสงค์เก็บรวบรวมผลงานทางวิชาการ
ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามหนังสือสำนักงาน
ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว 12 ลงวันที่ 7 กันยายน 2561 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา สายงานบริหารการศึกษา มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ และตาม
หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว 17 ลงวันที่ 30 กันยายน 2552 เรื่อง หลักเกณฑ์และ
วิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อเป็นต้นแบบงานวิชาการ
นำไปพัฒนาต่อยอดการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละพื้นที่ โดยส่งผลงานทาง
วิชาการที่จัดทำเป็นบทความทางวิชาการ ตามรูปแบบองค์ประกอบและตัวอย่างดัดแนบ ความยาวไม่เกิน 15 หน้า
ในรูปแบบไฟล์ PDF ผ่านทาง E-mail : kwp.obec@gmail.com ภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2562 เพื่อจัดทำเป็น
“วารสารวิชาการ สพฐ. ครั้งที่ 1/2562” ดังนี้

1. ผลงานทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่
การศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ

2. ผลงานทางวิชาการของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษและวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิศักดิ์ มุ่งชู)

กลุ่มบริหารงานบุคคล

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕

กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

โทร. 0-4325-5368

โทรสาร. 0-4325-5367

นางสาวสายชล มนต์ช่วย 0990687447

ที่ ศธ ๐๔๐๐๘/ว ๓๒๖๒

ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มบริหารงานบุคคล
ที่ ๕๑๕
☒ งานอำนวยการ
☐ งานบริหารงานทั่วไป
☐ งานบริหารงานวิชาการ
☐ งานบริหารงานงบประมาณ
☐ งานบริหารงานการต่างประเทศ
☐ งานบริหารงานการต่างประเทศ
☐ งานบริหารงานการต่างประเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
เลขที่รับ ๕๕๕
วันที่ ๒๗ พ.ค. ๒๕๖๒
เวลา ๑๐.๓๘ น.
☐ อำนวยการ
☐ อำนวยการ
☐ อำนวยการ
☐ อำนวยการ
☐ อำนวยการ
☐ อำนวยการ
☐ อำนวยการ
☐ อำนวยการ

ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๑๒ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานบริหารการศึกษา มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ และหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๑๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ในการนี้ มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหลายท่าน ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว หรือหลักเกณฑ์และวิธีการอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนด นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาแล้วเห็นควรเก็บรวบรวมผลงานทางวิชาการของผู้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตลอดจนผู้ที่สนใจจะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในสายงานอื่น ๆ ทุกตำแหน่ง และทุกระดับ จัดทำเป็น “วารสารวิชาการ สพฐ. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒” ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อีกทั้งเป็นต้นแบบงานวิชาการในการนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละพื้นที่ต่อไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงขอประชาสัมพันธ์ให้ผู้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลงานทางวิชาการโดยจัดทำเป็นบทความทางวิชาการ ตามรูปแบบองค์ประกอบและตัวอย่างดัดแนบ ความยาวไม่เกิน ๑๕ หน้า ในรูปแบบไฟล์ PDF ผ่านทาง E-mail : kwp.obec@gmail.com ภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
กลุ่มวิจัยและพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล
โทร ๐ ๒๒๘๘ ๕๖๕๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๘๐๙

ชื่อเรื่อง

ชื่อผู้วิจัย

ย่อหน้า

2.5 ซม.

(ตัวหนา) → บทคัดย่อ

(1 Enter+Before 12 pt)

กั้นหน้า

3 ซม.

กั้นหลัง

2 ซม.

(ตัวหนา) → คำสำคัญ :

(1 Enter+Before 6 pt)

(1 Enter+Before 12 pt)

(ตัวหนา) → บทนำ

(1 Enter+Before 12 pt)

(ตัวหนา) → วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.

2.

3.

ฯลฯ

(1 Enter+Before 12 pt)

(ตัวหนา) → วิธีดำเนินการวิจัย

ด้านล่าง 2 ซม.

ตัวหนา) —> สรุปผลการวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

(1 Enter+Before 12 pt)

ตัวหนา) —> ข้อเสนอแนะ

1.

.....

2.

.....

3.

.....

ฯลฯ

(1 Enter+Before 12 pt)

ตัวหนา) —> เอกสารอ้างอิง

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ

1. กรุณาดังคำระยะบรรทัดทั้งหมดเป็น หนึ่งเท่า หรือ Single
2. ตัวอักษรทั้งหมดใช้แบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 Pt ใช้เลขอารบิกทั้งหมด ไม่ต้องใส่เลขหน้า

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ :
กรณีศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ชื่อผู้วิจัย ดร.สมเดช สีแสง
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การสร้างและตรวจสอบรูปแบบ การทดลองใช้ และการประเมินผลการใช้รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการสำรวจ การคัดกรองและจำแนกเด็กกลุ่มต่างๆทั้ง 6 กลุ่ม เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับพัฒนาแนวทางในการจัดการศึกษาและเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพ ผลการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้หรือนครสวรรค์โมเดล ประกอบด้วยโมเดลย่อยสำหรับกลุ่มเป้าหมาย 6 โมเดล ซึ่งโมเดลหลักประกอบด้วยองค์ประกอบในแต่ละด้าน ดังนี้ กลุ่มเป้าหมายเป้าคือกลุ่มเด็กปฐมวัย กลุ่มเด็กและเยาวชนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเด็กด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการและผู้มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนนอกระบบ โรงเรียนและกลุ่มประชาชนทั่วไป ซึ่งมีเครือข่ายหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวน 6 เครือข่ายตามกลุ่มเป้าหมาย โดยมีกิจกรรมสำคัญ/แนวทางการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมตามลักษณะเฉพาะแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และการติดตามประเมินผลดำเนินงาน ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีคณะกรรมการเครือข่ายปฏิบัติงานจัดการศึกษาทุกกลุ่มเป้าหมาย มีข้อมูลพื้นฐานและการคัดกรอง จำแนกเด็กเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ที่เหมาะสมเป็นรายบุคคล ได้ฝึกทักษะทางวิชาชีพ ได้เรียนรู้จากหลักสูตรทางไกลและมีการเทียบโอนความรู้ การอบรม จริยธรรมเพื่อการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้มี

คุณภาพตามเกณฑ์ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องในระดับมาก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นผู้นำรูปแบบไปใช้และผู้ที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิที่เป็นผู้ถูกใช้รูปแบบมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษา, การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดรวมถึงการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่จะประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข สามารถที่จะรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ได้ ดังจะเห็นได้จากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายประชาชนผู้รับบริการทางการศึกษาและเรียนรู้ ออกเป็น 6 กลุ่มคือ กลุ่มผู้เรียนระดับปฐมวัย กลุ่มเด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเด็กด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการและผู้ที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ตลอดจนได้กำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินการนำร่องเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาตามข้อเสนอแนะนโยบายด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่(area based)เพื่อให้หน่วยปฏิบัตินำไปเป็นแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553 : 7- 8)

จากการทบทวนผลการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษา ในแต่ละระดับแต่ละประเภทของการศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การศึกษาในระดับปฐมวัยไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้เด็กที่อยู่ในวัยเรียนทุกคนได้มีโอกาสรับการศึกษาอย่างทั่วถึง และการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการเข้ารับการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีความต้องการ

พิเศษไม่ว่าจะเป็นเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ยังขาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษาที่เหมาะสมและทั่วถึงด้วยเช่นกัน ในส่วนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่คนไทยในช่วงวัยแรงงาน 15-59 ปี ยังดำเนินการได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร นอกจากนี้หน่วยงาน องค์กร และมูลนิธิต่างๆ ยังขาดความร่วมมือและการเชื่อมโยงในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในจังหวัด เนื่องจากในแต่ละหน่วยงาน องค์กร ได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ และกรอบภารกิจที่รับผิดชอบเท่านั้น ยังไม่ได้มีการประชุมเพื่อระดมความคิดเพื่อศึกษาข้อมูลและปัญหาด้านโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและรูปแบบที่จริงจังจนทำให้สามารถทราบปัญหาที่เป็นภาพรวมและในรายละเอียดของการดำเนินการด้านโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างแท้จริงได้ จึงส่งผลให้การดำเนินการจัดการศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ได้ไม่ครอบคลุมและทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายประชากร จากสภาพปัญหาดังกล่าวจังหวัดนครสวรรค์จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดปี 2553 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ที่ว่า การพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรมนำความรู้ และเกิดความผาสุก ซึ่งมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ คือ ประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน กำหนดไว้เป็นกลยุทธ์การพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต พันธกิจและนโยบายทางการศึกษาทุกประการ โดยมีเครือข่ายความร่วมมือในทุกระดับการศึกษา (คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ : 10)

จังหวัดนครสวรรค์ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการนำร่องขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม และมุ่งหวังให้เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสและการเรียนรู้สำหรับประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง และสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ จึงได้มีการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ให้เป็นรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักความเสมอภาคที่ต้องการให้ประชากรของประเทศทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม หลากหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้านโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ สามารถจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาและปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ การบริหารจัดการให้เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับประชากรทุกคนอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
4. เพื่อประเมินรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กปฐมวัย กลุ่มเด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเด็กด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการและผู้ที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ที่เป็นการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ร่วมกับการประชุมระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนองค์กร มูลนิธิต่าง ๆ ในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ร่วมกับการถอดรูปแบบขององค์กรหน่วยงาน ที่จัดการศึกษาเป็นเลิศเพื่อนำมากำหนดกรอบความคิดในการร่างรูปแบบระยะที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ 1 คณะผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ร่วมกับการประชุมระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนการถอดบทเรียนและเทียบประสิทธิภาพจากการศึกษาดูงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา องค์กร มูลนิธิต่าง ๆ ในภูมิภาคต่างๆของประเทศ เพื่อทำการยกร่างรูปแบบฯ และทำการ

ตรวจสอบรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ฯ โดยทำการทดลองรูปแบบฯกับหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิ ตามกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กปฐมวัย กลุ่มเด็กปฐมวัย กลุ่มเด็กและเยาวชนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเด็กด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการและผู้ที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ โดยเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบฯและผู้ที่ถูกใช้รูปแบบในสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรและมูลนิธิ ซึ่งได้แก่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ ตามกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม และผู้ที่ได้รับผลจากการใช้รูปแบบอัน ได้แก่ผู้บริหาร ครู ซึ่งจะทำได้รูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทของพื้นที่ เพื่อ ศึกษาคุณค่าของรูปแบบฯตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความเป็นประ โยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ครบคลุม ตลอดจนสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ที่เหมาะสมและมี คุณภาพตามเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

กลุ่มเด็กปฐมวัย ผลการสำรวจข้อมูลเด็กกลุ่มปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า มีเด็กกลุ่มปฐมวัย จำนวน 22,355 คน โดยสังกัดสาธิตาชนสุขจังหวัด นครสวรรค์มีผู้เรียนระดับปฐมวัยสูงสุด จำนวน 6,874 คน รองลงมาคือผู้เรียนสถานศึกษาเอกชน มีผู้เรียนระดับปฐมวัย จำนวน 5,053 คน และน้อยที่สุดผู้เรียนศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดนครสวรรค์ มีผู้เรียนระดับปฐมวัย จำนวน 53 คน **สภาพปัญหา** ของเด็กปฐมวัย พบว่า มีเด็กตกสำรวจ ผู้ปกครอง ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูที่จะพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามวัย องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และขาดการคัดกรองการจำแนกเด็กเพื่อการเพิ่มโอกาสและเรียนรู้ตลอดการส่งต่อที่เหมาะสม และ ไม่มีศูนย์ของเด็กปฐมวัยระดับจังหวัดนครสวรรค์ที่จะดูแลโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละเรื่อง

ความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ การสำรวจฐานข้อมูลเด็กทุกคนจากสำมะโนประชากรที่ยังไม่ได้เข้าเรียนทุกพื้นที่ การจัดอบรมการคัดกรองให้กับครูแกนนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กให้มีการพัฒนาเป็นไปตามวัย ทำการคัดกรองเด็ก 3 ขวบทุกคนและจัดจัดทำฐานข้อมูลเทียบกับเลขประจำตัวประชาชน แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยจังหวัดนครสวรรค์และคณะอนุกรรมการย่อยร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการพัฒนาเด็ก ช่วงอายุระหว่าง 3-5 ปี ให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย

กลุ่มผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเด็กและเยาวชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 91,567 คน มีเด็กออกกลางคัน จำนวน 558 คน โดยอำเภอเก้าเลี้ยวมีเด็กออกกลางคันมากที่สุด จำนวน 216 คน รองลงมาคืออำเภอเมืองนครสวรรค์ มีเด็กออกกลางคัน จำนวน 201 คน ส่วนอำเภอโกรกพระไม่มีเด็กออกกลางคัน **สภาพปัญหา**ของกลุ่มเด็กและเยาวชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับเด็กออกกลางคันจำนวนมาก ขาดรูปแบบหรือแนวทางการจัดการศึกษาที่หลากหลายและยืดหยุ่น รวมทั้งขาดแนวทางการเทียบโอนความรู้ทั้งวิชาการและอาชีพ **ความต้องการ**ในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จะต้องมีการสำรวจและติดตามเด็กออกกลางคัน พัฒนารูปแบบ/แนวทางการจัดการศึกษาที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน พัฒนาแนวทางการเทียบโอนความรู้ทั้งวิชาการและอาชีพ

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ผลการสำรวจข้อมูลเด็กด้อยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยทำการสำรวจในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 6 นครสวรรค์ มูลนิธิแสงสวรรค์และองค์กรภาคเอกชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีเด็กด้อยโอกาส จำนวน 144 คน อยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 6 นครสวรรค์มากที่สุด จำนวน 53 คน รองลงมามูลนิธิแสงสวรรค์และองค์กรภาคเอกชน จำนวน 50 คน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 41 คน **สภาพปัญหา**ของเด็กด้อยโอกาส พบว่า เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลายประการ จำนวนเด็กและเยาวชนไม่แน่นอน มีการประกันตัวเข้า-ออก ตลอดเวลาทำให้ยากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษาต่อเนื่อง ขาดบุคลากรด้านการศึกษา **ความต้องการ**ในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ของเด็กด้อยโอกาส พบว่า งบประมาณในการ

ดำเนินงาน การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้าน เด็กควรได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพจนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ฝึกทักษะทางวิชาชีพและได้รับการบำบัดเบื้องต้น โดยเฉพาะพัฒนาการด้าน อารมณ์และจริยธรรม

กลุ่มผู้พิการและมีความสามารถพิเศษ ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มผู้พิการในเขตพื้นที่ 5 อำเภอ ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบผู้พิการ จำนวน 7,123 คน โดยอำเภอเมือง นครสวรรค์มีเด็กพิการ มากที่สุด จำนวน 3,098 คน รองลงมาอำเภอพยุหะคีรี จำนวน 1,441 คน และ อำเภอเก้าเลี้ยว น้อยที่สุด จำนวน 633 คน สภาพปัญหาของกลุ่มผู้พิการ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับ ระบบการจำแนกระดับความพิการเพื่อการดำเนินการจัดทำแผน IEP ขาดหลักสูตรร่วมกับสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ขาดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการจัดการเรียนการสอนวัดและประเมินผลไม่เหมาะสมกับเด็กแต่ละบุคคล การรายงานผล และติดตามผลการพัฒนายังไม่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง **ความต้องการในการเพิ่ม** โอกาสทางการศึกษาและเรียนของกลุ่มเด็กพิการ พบว่า ควรมีจำแนกประเภทและระดับความพิการ การดำเนินการจัดทำแผน IEP การพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาเครื่องมือวัดและรายงานผล พร้อมติดตามผลการพัฒนา

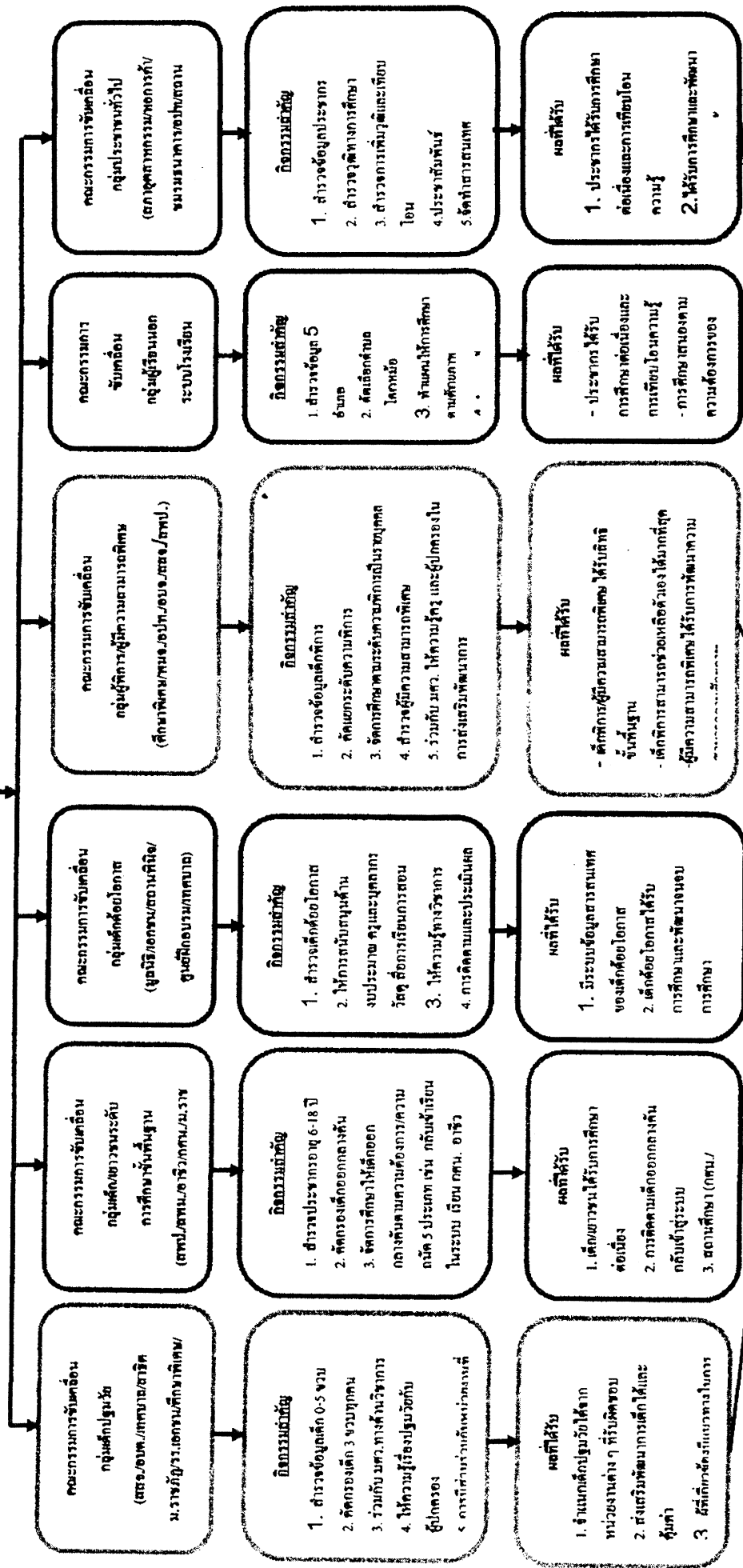
กลุ่มผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน (อายุ 15 – 59 ปี) ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า มีผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำนวน 369,134 คน โดยอำเภอเมืองนครสวรรค์ ตำบลบึงเสนาทมีผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนมากที่สุด 200,393 คน รองลงมาคืออำเภอชุมแสง ตำบลโคกหม้อมีผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำนวน 54,738 คน และน้อยที่สุดคือ อำเภอเก้าเลี้ยวมีผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน จำนวน 29,978 คน สภาพปัญหาของ กลุ่มผู้เรียนนอกระบบ พบว่า ขาดการดำเนินการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้เรียนนอกระบบ โรงเรียนที่เป็นระบบ ไม่มีแผนการทำงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง การออกแบบการจัดกิจกรรมไม่ ชัดเจนที่นำไปสู่การปฏิบัติ ขาดการประสานงานและเตรียมความพร้อมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วม และ ขาดการติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ **ความต้องการ** ในการเพิ่มโอกาสทาง การศึกษาและเรียนของกลุ่มผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน พบว่า ควรมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานในด้าน ต่าง ๆ ที่ครอบคลุม ครบถ้วนและเป็นระบบ จัดทำแผนการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน.ตำบลที่ ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านในตำบลที่ชัดเจนปฏิบัติได้ มีการ

ประสานงานเตรียมความพร้อมทุกด้านเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมในพื้นที่จากทุกภาคส่วน และมีแบบรายงานและประเมินผลที่ชัดเจนและดำเนินการรายงานอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มประชาชนทั่วไป ผลการสำรวจข้อมูลประชาชนทั่วไปที่เป็นพนักงานของบริษัทเจริญภัณฑ์โฮมมาร์เอนด์ลิฟวิ่ง เซ็นเตอร์ จำกัด มีพนักงาน จำนวน 106 คน โดยมีอายุมากกว่า 30 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 45 คน รองลงมามีอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 36 คน และมีอายุระหว่าง 18-20 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 2 คน ส่วนวุฒิการศึกษาของพนักงานพบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 38 คน รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 คน และมีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 น้อยที่สุด จำนวน 4 คน **สภาพปัญหา** ของกลุ่มประชาชนทั่วไปพบว่า ขาดหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสำหรับประชาชนทั่วไป ไม่มีการเทียบโอนประสบการณ์และอาชีพ ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการรวบรวมแหล่งเรียนรู้ และขาดการประชาสัมพันธ์ และการรณรงค์เรื่องการเพิ่มโอกาสและเรียนรู้ **ความต้องการ** ในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ของกลุ่มประชาชนทั่วไป พบว่า ควรมีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับประชาชนทั่วไป มีระบบการเทียบโอนที่ชัดเจนและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มีการรวบรวมแหล่งเรียนรู้และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

จากการสร้างและตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ฯ คณะผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ร่วมกับการประชุมระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนการถอดบทเรียนและเทียบประสบการณ์จากการศึกษาดูงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา องค์กร มูลนิธิต่าง ๆ ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ เพื่อทำการขบถ่างรูปแบบฯ และทำการตรวจสอบรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนการพัฒนาระบบการศึกษาและทักษะชีวิต

เป้าหมาย : ทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีอาชีพ และดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ผลการสร้างรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้

จากแผนภาพรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ โดยผลการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบประกอบด้วยรูปแบบหรือ โมเดลหลักที่เรียกว่า นครสวรรค์โมเดล และ ซึ่งโมเดล/รูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบในแต่ละด้าน ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ในการวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่มได้แก่ **กลุ่มเด็กปฐมวัย** มีขอบเขตในการศึกษา เด็กกลุ่มอายุ 3 ขวบ ในสังกัด 8 หน่วยงาน **กลุ่มเด็กและเยาวชนการศึกษาขั้นพื้นฐาน** กลุ่มผู้เรียนอายุ 6-18 ปีที่มีชื่อในทะเบียนราษฎร ในเขต 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอโกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอพยุหะคีรี แต่ไม่ปรากฏชื่อในสถานศึกษาของทุกสังกัด **กลุ่มเด็กด้อยโอกาส** กลุ่มเด็กที่อายุไม่เกิน 18 ปี ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 6 นครสวรรค์ มูลนิธิแสงสวรรค์และองค์กรภาคเอกชน **กลุ่มเด็กพิการ** กลุ่มเด็กแรกเกิดถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขต 5 อำเภอของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในทุกสังกัด **กลุ่มผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน** กลุ่มผู้เรียนนอกระบบ อายุ 15-59 ปี ในเขต 5 อำเภอ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 และ**กลุ่มประชาชนทั่วไป** กลุ่มประชากรวัยแรงงานในสถานประกอบการ เขต 5 อำเภอ ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2. **เป้าหมายการดำเนินงาน** ในการดำเนินงานด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ ในงานวิจัยนี้มีความมุ่งหวังให้ เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนา/เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง/พร้อมเรียนระดับประถมศึกษา เด็กและเยาวชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการศึกษาต่อเนื่องอย่างมีความสุขและจบการศึกษา เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และฝึกพัฒนาทักษะวิชาชีพตามศักยภาพ ผู้พิการและผู้มีความสามารถพิเศษสามารถได้รับการศึกษาและพัฒนาตามศักยภาพต่อเนื่องและมีความสุขและจบการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน **ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน** ได้รับการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนประชาชนทั่วไปทุกคนในสถานประกอบการได้ยกระดับความรู้ ภูมิการศึกษา เทียบโอนประสบการณ์ในการพัฒนาวิชาชีพ และมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

เด็กปกติในระบบโรงเรียนพร้อมให้การสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทางทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยง รูปแบบที่ 2 สำหรับกลุ่มพิการฝึกได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ ได้แก่ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และศูนย์การศึกษาพิเศษนครสวรรค์ รูปแบบที่ 3 สำหรับกลุ่มพิการรุนแรง ซึ่งเป็นเด็กที่ไม่สามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ต้องเรียนอยู่บ้าน จัดการศึกษาโดยส่งครูที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทางให้ไปทำการสอนที่บ้านเพื่อให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน และระดมทรัพยากรให้ความช่วยเหลืออีกทางหนึ่ง รูปแบบที่ 4 สำหรับกลุ่มพิการประชาชน ซึ่งเป็นผู้พิการกลุ่มใหญ่จากการศึกษาครั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาโดยมีหน่วยงานจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความพิการและศักยภาพ ได้แก่ สำนักงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สถานศึกษาอุดมศึกษา และสถานประกอบการ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มผู้เรียนนอกระบบ สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ พบว่า มีการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ใน 4 รูปแบบเพื่อให้เกิดความหลากหลายและตอบสนองความต้องการ ได้แก่ การศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน โดยการจัดการศึกษาด้วยวิธีการประเมินเทียบระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดโดยการประเมินมวล ประสิทธิภาพ และองค์ความรู้ และการจัดการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 127 คน การจัดการศึกษาต่อเนื่อง การฝึกงานและอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตการศึกษาเพื่อพัฒนา สังคมและชุมชน และการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดกิจกรรมตามความ ต้องการ ตามสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 285 คน การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจั ดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตตามแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดประชาชน ศูนย์ วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมการอ่าน และ อาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน จำนวน 511 คน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีคุณภาพ โดยการฝึกทักษะ ด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมให้มีอาชีพเสริม จำนวน 185 คน

กลุ่มที่ 6 กลุ่มประชาชนทั่วไป สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้โดยนำรูปแบบไปทดลองใช้กับบริษัทเจริญภัณฑ์โฮมมาร์ท

แอนดริว วัง เซ็นเตอร์ จำกัด มีพนักงานจำนวน 106 คน พบว่า มีพนักงานสนใจศึกษาตามหลักสูตรของประชาชนทั่วไปที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 คน และขอเทียบโอนเพื่อขอมีวุฒิทางการศึกษาสายอาชีพ จำนวน 4 คน โดยการเทียบโอนประสบการณ์กับศูนย์การศึกษา นอกกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย(กศน.) นอกจากนี้สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยว ห้างสมุด สถานีวิทยุ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสถานที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาหาความรู้ตามความสนใจ

ผลประเมินรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้

ผลการประเมินรูปแบบฯ โดยการประชุมประชาพิจารณ์และสอบถามโดยใช้แบบสอบถามคณะกรรมการทั้ง 6 กลุ่มที่ใช้รูปแบบและผู้ที่ได้รับผลจากการใช้รูปแบบอันได้แก่ผู้บริหารและครูของสถานศึกษาหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิที่จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 6 กลุ่ม ซึ่งผลการประเมินรูปแบบสรุปได้ ดังนี้

ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในด้านความเป็นประโยชน์(Utility) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม(Propriety) ด้านความถูกต้อง(Accuracy) พบว่า รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้มีคุณภาพตามเกณฑ์ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพตามเกณฑ์ในระดับมากทุกด้าน

ผลการระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อผลการทดลองใช้ รูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นผู้ใช้รูปแบบและหน่วยงานที่เป็นผู้ถูกใช้รูปแบบมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาช่วยสร้างความร่วมมือ(Collaborative)และการมีส่วนร่วม(Participate)ที่ดีระหว่างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารระดับสูง ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนและกำหนดการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้เป็นนโยบายของหน่วยงาน มีการมอบหมายหน้าที่และมอบหมายงานอย่างเป็นระบบ
2. การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในพันธกิจของกิจกรรมสำคัญหรือแนวทางในการเพิ่มโอกาส ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติให้มีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญา แนวคิดพื้นฐาน พันธกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์โดยรวมและแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน
3. โครงสร้างงาน ระบบและกลไกในการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ คณะกรรมการเครือข่ายฯของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ จะต้องมีโครงสร้างการดำเนินงานให้เป็นระบบตามมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมสำคัญที่ดี ที่จำเป็นสำหรับเป้าหมายความสำเร็จด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้
4. การดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ จะต้องจัดทำคู่มือปฏิบัติงานการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม โดยอาศัยการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และมีการศึกษาคู่มือปฏิบัติงานอย่างจริงจัง จนเกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ จนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้
5. การสร้างความยอมรับ เห็นคุณค่าและประโยชน์ร่วมกับการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายความสำเร็จ ควรมีการสร้างการยอมรับ เห็นคุณค่า และเห็นประโยชน์ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
6. การดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ ควรมีการเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารและการประสานงานระหว่างเครือข่ายที่ดี และเป็นไปในแนวทางและอาศัยความร่วมมือเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การจัดการทรัพยากร ตั้งแต่การกำหนดผู้รับผิดชอบงาน ภาระงาน เครื่องมืออุปกรณ์ งบประมาณเพื่อดำเนินงานการจัดการศึกษาเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ อันเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาควรมีการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างเหมาะสม เพียงพอและเกิดประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. (2553). แผนปฏิบัติ

ราชการการศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2553. เอกสารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เลขที่ 19/2553.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูป

การศึกษาด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซีคอมมิวนิเคชั่น.